

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

N Á L E Z

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 102/07-37

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. decembra 2007 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta a zo sudcov Ľudmily Gajdošíkovej a Juraja Horvátha prerokoval sťažnosť Ing. J. J., H., zastúpeného advokátom JUDr. D. S., H., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 3 Co 39/2006-230 zo 16. novembra 2006 v jeho časti, ktorou bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Humenné č. k. 5 C 395/99-66 z 31. augusta 2004 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. J. J. na súdnu a inú právnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 3 Co 39/2006-230 zo 16. novembra 2006 v jeho časti, ktorou bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Humenné č. k. 5 C 395/99-66 z 31. augusta 2004 p o r u š e n é b o l o .

2. Zrušuje rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 3 Co 39/2006-230 zo 16. novembra 2006 v jeho časti, ktorou bol potvrdený rozsudok Okresného súdu

Humenné č. k. 5 C 395/99-66 z 31. augusta 2004, a vec v r a c i a v rozsahu zrušenia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

3. Ing. J. J. priznáva náhradu trov konania v sume 6 042 Sk (slovom šesťtisícštyridsaťdva slovenských korún), ktoré je Krajský súd v Prešove p o v i n n ý zaplatiť jeho právnomu zástupcovi JUDr. D. S., H., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažnosti Ing. J. J. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. II. ÚS 102/07-18 z 24. mája 2007 bola prijatá na ďalšie konanie sťažnosť Ing. J. J., H. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. D. S., H., doručená ústavnému súdu 7. februára 2007 v časti, v ktorej sťažovateľ namietal porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 Co 39/2006-230 zo 16. novembra 2006 v jeho časti, ktorou bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Humenné (ďalej len „okresný súd“) č. k. 5 C 395/99-66 z 31. augusta 2004.

Sťažovateľ v tejto časti sťažnosti ústavný súd žiadal, aby vydal nález, ktorým skonštatuje porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu č. k. 3 Co 39/2006-230 zo 16. novembra 2006, tento rozsudok zruší, prizná sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie 300 000 Sk a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

Z podanej sťažnosti a z pripojeného spisu okresného súdu ústavný súd zistil, že sťažovateľ bol ako žalovaný účastníkom konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 5 C 395/99, ktorého predmetom bolo vydanie bezdôvodného obohatenia v sume 900 Sk s prísl. v súvislosti s druhou vlnou kupónovej privatizácie. Toto konanie sa začalo na základe žaloby P., a. s., z 24. augusta 1998 a právoplatne bolo skončené 10. januára 2007 rozsudkom krajského súdu č. k. 3 Co 39/2006-230 zo 16. novembra 2006.

Rozsudkom okresného súdu č. k. 5 C 395/99-66 z 31. augusta 2004 uložil okresný súd sťažovateľovi zaplatiť žalobcovi sumu 900 Sk so 17,6 % ročným úrokom z omeškania od 19. januára 1999 do zaplatenia, nahradiť trovy konania a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (pokiaľ ide o úrok z omeškania 17,6 % ročne od 1. januára 1998 do 18. januára 1999, pretože zastával názor, že splatným sa dlh stal až doručením žaloby žalovanému). Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ odvolanie.

Krajský súd o podanom odvolaní sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu z 31. augusta 2004 rozhodol rozsudkom č. k. 3 Co 39/2006-230 zo 16. novembra 2006 tak, že rozsudok okresného súdu ako vecne správny v napadnutej časti potvrdil v spojení s opravným uznesením č. k. 5 C 395/99-87 z 11. februára 2005 a náhradu trov odvolacieho konania účastníkom nepriznal. Nestotožnil sa s obranou sťažovateľa, v zmysle ktorej mu nebolo oznámené predchádzajúcimi veriteľmi postúpenie predmetnej pohľadávky, nebola mu doložená ani zmluva o postúpení pohľadávky, v dôsledku čoho sa mal sťažovateľ zbaviť dlhu. Krajský súd s poukazom na ustanovenia o postúpení pohľadávky uviedol, že sťažovateľ sa dlhu nezbavil, jeho povinnosť plniť žalobcovi trvá, keďže žalobca nadobudol riadne postúpenú pohľadávku a sťažovateľ neplnil ani žiadnemu z jeho predchodcov. Tento rozsudok nadobudol právoplatnosť 10. januára 2007.

Sťažovateľ svoju sťažnosť a tvrdené porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v jej časti, ktorá bola prijatá na ďalšie konanie, odôvodnil najmä tým, že napadnuté rozhodnutia považuje za vydané v rozpore so zákonom a ústavou a osobitne zdôraznil, že vo svojich rozsudkoch sa ani okresný súd a ani krajský súd žiadnym spôsobom

nevysporiadali so sťažovateľom v priebehu konania opakovane vznesenou námietkou premlčania nároku žalobcu.

Ako ústavný súd zistil zo sťažnosti a obsahu pripojeného spisu okresného súdu, sťažovateľ v odpore proti platobnému rozkazu, ktorý doručil okresnému súdu ešte 21. januára 1999, v bode 2 odporu uviedol: „*podávam odpor z týchto dôvodov: (...) nárok navrhovateľa je právne nevyožiteľný – premlčanie*“ (č. 1. 12 spisu okresného súdu) a na pojednávaní konanom 24. februára 2000 vo svojej účastníckej výpovedi „*namietal som aj premlčanie, určite jedného zo spôsobov vrátenia pôžičky, pretože k II. vlne kupónovej privatizácie nedošlo a ani teda lehota splatnosti 12 mesiacov od ukončenia II. vlny kupónovej privatizácie je nemožná*“ (č. 1. 20 spisu okresného súdu).

K sťažnosti sa vyjadril predseda okresného súdu prípisom z 2. apríla 2007 pod sp. zn. Spr 4003/07, v ktorom uviedol, že sťažnosť považuje za nedôvodnú a neopodstatnenú v celom rozsahu. Pokiaľ ide o sťažovateľom vznesenú námietku premlčania a jeho poukaz na to, že sa ňou súdy nezaoberali, poukázal okresný súd na to, že vec bola právoplatne skončená a sťažovateľ mohol prípadne uplatniť svoje výhrady v rámci mimoriadnych opravných prostriedkov.

K sťažnosti sa vyjadril predseda krajského súdu prípisom zo 16. októbra 2007 pod sp. zn. Spr 10156/07, v ktorom uviedol, že krajský súd preskúmal na základe odvolania sťažovateľa rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ustanovení § 212 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) na nariadenom odvolacom pojednávaní podľa ustanovenia § 214 ods. 1 OSP, a zistil, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné, pretože prvostupňový súd správne zistil skutkový stav a správne aj vec právne posúdil, a preto podľa § 219 OSP rozsudok súdu prvého stupňa v jeho odvolaní napadnutej časti ako vecne správny potvrdil. Okolnosti uvádzané sťažovateľom v ústavnej sťažnosti považuje predseda krajského súdu za nedôvodné, a preto navrhuje sťažnosť zamietnuť. Zároveň uviedol, že súhlasí s tým, aby bolo ústavným súdom v predmetnej veci rozhodnuté bez účasti krajského súdu.

Sťažovateľ podaním z 19. októbra 2007 ústavnému súdu oznámil, že netrvá na tom, aby sa v tejto veci konalo ústne pojednávanie.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Ústavný súd uznáva, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov

a obranou proti takému uplatneniu. Vyjadruje to aj znenie § 157 ods. 2 OSP, podľa ktorého v odôvodnení rozsudku uvedie súd podstatný obsah prednesov, stručne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal i ďalšie dôkazy a posúdi zistený skutkový stav podľa príslušných ustanovení, ktoré použil. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

Vychádzajúc z týchto ústavne významných úvah zaoberal sa ústavný súd posúdením obsahu napadnutého rozhodnutia z uvedených hľadísk.

Sťažovateľ ako dôvod svojej ústavnej sťažnosti uviedol, že na ním opakovane v priebehu konania vznesenú námietku premlčania nároku, ktorý bol proti nemu v súdnom konaní uplatnený, neprihliadol ani okresný súd a ani krajský súd a s touto jeho argumentáciou sa nevyrovnal.

Ako vyplýva z obsahu pripojeného spisu okresného súdu sp. zn. 5 C 395/99 na túto argumentáciu sťažovateľa skutočne nereagoval ani okresný súd v rozsudku č. k. 5 C 395/99-66 z 31. augusta 2004 a ani krajský súd v rozsudku č. k. 3 Co 39/2006-230 zo 16. novembra 2006 žiadnym spôsobom. Pritom z podania sťažovateľa z 18. januára 1999 na okresnom súde vyplývalo, že námietku premlčania výslovne vzniesol. Takisto aj na ústnom pojednávaní na okresnom súde 24. februára 2000 výslovne sťažovateľ uviedol, že nárok žalobcu proti nemu je premlčaný.

Posúdenie účastníkom občianskeho súdneho konania vznesenej námietky premlčania v súdnom konaní je obranou, ktorá má pre vec podstatný význam a s ktorou je povinný všeobecný súd sa vysporiadať v odôvodnení svojho rozhodnutia.

V tomto prípade dospel ústavný súd k záveru, že napadnutý rozsudok krajského súdu nedáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, a to ani na tie, ktoré majú pre vec najpodstatnejší význam. Preto odôvodnenie napadnutého rozhodnutia nepostačuje na záver o tom, že z tohto aspektu by bolo plne realizované základné právo sťažovateľa na spravodlivý proces.

Preto ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým rozhodnutím bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

V záujme ochrany ústavou garantovaného základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktoré boli u sťažovateľa porušené rozsudkom krajského súdu č. k. 3 Co 39/2006-230 zo 16. novembra 2006, bolo potrebné tento rozsudok v jeho časti, ktorou bol potvrdený rozsudok okresného súdu č. k. 5 C 395/99-66 z 31. augusta 2004, zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie a rozhodnutie krajskému súdu.

Bude úlohou krajského súdu v ďalšom priebehu odvolacieho konania vysporiadať sa s argumentáciou sťažovateľa, pokiaľ ide o ním tvrdené premlčanie práva uplatneného proti nemu v súdnom konaní, a to takým spôsobom, ktorý bude ústavne konformný s požiadavkami na obsah odôvodnenia rozsudku.

Podľa § 56 ods. 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) môže ústavný súd priznať tomu, koho práva boli porušené, aj primerané finančné zadosťučinenie. Sťažovateľ si z tohto dôvodu uplatnil nárok v sume 300 000 Sk, bližšie však požadovanú výšku primeraného finančného zadosťučinenia neodôvodnil.

Podľa názoru ústavného súdu priznanie primeraného finančného zadosťučinenia prichádza do úvahy predovšetkým v tých prípadoch, keď porušenie základného práva alebo slobody nemožno napraviť zrušením rozhodnutia alebo opatrenia, resp. uvedením do pôvodného stavu (I. ÚS 15/02, III. ÚS 331/04, III. ÚS 156/06).

Vzhľadom na okolnosti uvedeného prípadu považoval ústavný súd za dostatočnú a účinnú nápravu výrok ústavného súdu deklarujúci porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj následné zrušenie rozhodnutia krajského súdu, ktorým došlo k porušeniu týchto práv, a vrátenie veci krajskému súdu na ďalšie konanie. Z uvedeného dôvodu ústavný súd aj tejto časti sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o náhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátom v konaní pred ústavným súdom. Sťažovateľ uplatnil nárok na náhradu trov právneho zastúpenia v sume 2 970 Sk. S poukazom na ustanovenie § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov priznal ústavný súd sťažovateľovi nárok na náhradu trov konania pred ústavným súdom v sume 6 042 Sk.

Trovy konania je krajský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) podľa výroku rozhodnutia.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. decembra 2007